

Aktsomhetsvurderinger for bærekraftig
forretningspraksis

Redegjørelse rapporteringsåret 2022

for Røde Kors

FNs BÆREKRAFTSMÅL

Til lesere av rapporten

Næringslivet og offentlig sektor har stor påvirkning på mennesker, samfunn, miljø og dyr og kan både bidra positivt til utvikling, men også medvirke negativt og forårsake skade. Virksomheter har derfor en nøkkelrolle i å oppnå FNs bærekraftsmål.

Denne rapporten kan brukes som redegjørelse etter åpenhetsloven, men rapporten favner bredere med klima og miljø, sirkulærøkonomi og antikorrupsjon. Våre medlemmer er forpliktet til å jobbe med aktsomhetsvurderinger og årlig rapportere på arbeidet. Medlemmer på basisnivå oppfyller også åpenhetslovens aktsomhetsvurderingsplikt, og delvis informasjonsplikten.

OECDs begrep ansvarlig næringsliv er det vi i Etisk handel Norge kaller for bærekraftig forretningspraksis. Det er den systematiske innsatsen virksomheter gjør for å kartlegge, forebygge, begrense og gjøre rede for hvordan de håndterer risiko for negativ påvirkning, samt rette opp skade for mennesker, samfunn og miljø – såkalte aktsomhetsvurderinger (due diligence). Alle virksomheter, uavhengig av størrelse, er av norske myndigheter forventet å gjøre aktsomhetsvurderinger og etterleve FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter (UNGP) og OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper. Dette gjelder både næringsliv, offentlig sektor og organisasjoner.

Etisk handel Norges prinsipper for bærekraftig forretningspraksis (vår code of conduct) dekker områdene anstendig arbeid, menneskerettigheter, miljø/klima, antikorrupsjon og dyrevelferd. Rapporten viser åpenhet om hvordan virksomheten arbeider med aktsomhetsvurderinger i tråd med UNGP og OECDs retningslinjer. Alle medlemsrapportene gjøres offentlig tilgjengelig på Etisk handel Norges hjemmesider.

Heidi Furustøl

Daglig leder

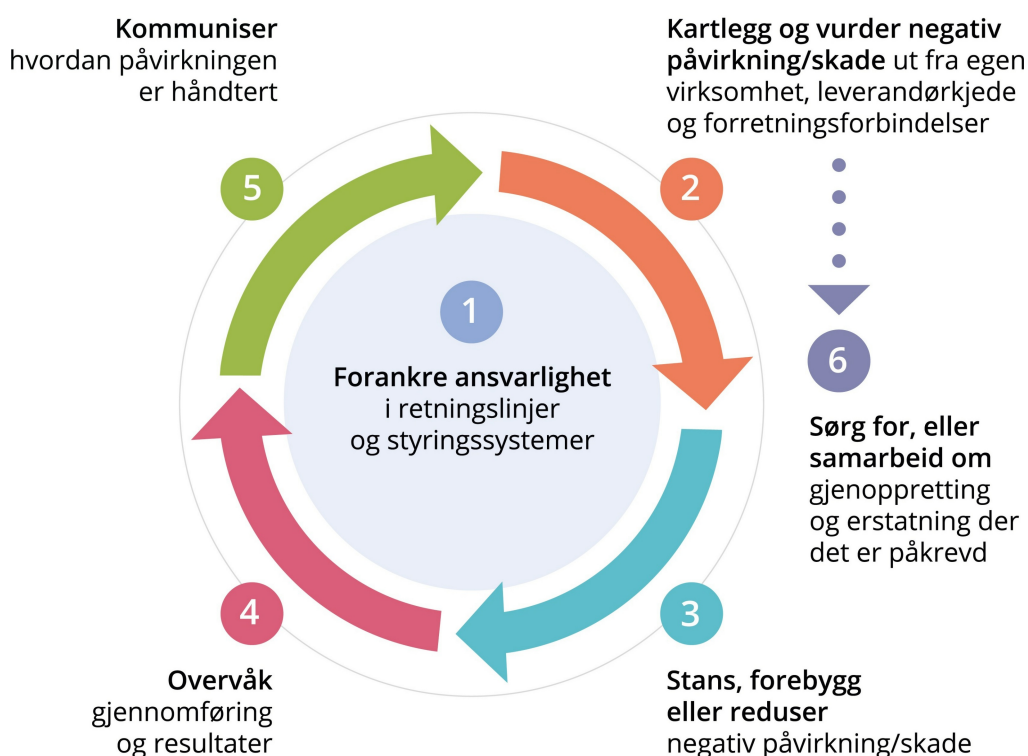
Etisk handel Norge

Aktsomhetsvurderinger

Denne rapporten er bygget rundt FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter og OECDs modell for aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv.

Modellen har seks trinn som beskriver hvordan virksomheter kan jobbe for mer ansvarlig og bærekraftig forretningspraksis. Å være god på aktsomhetsvurderinger betyr ikke at en virksomhet ikke har negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø, men heller at virksomheten er åpen og ærlig om utfordringer og håndterer dette på best mulig måte i samråd med sine interessenter. Denne rapporten er delt inn i kapitler basert på denne modellen.

Forord av daglig leder

Røde Kors er en humanitær organisasjon som skal hindre og lindre menneskelig nød og lidelse. Å bidra til FNs bærekraftsmål sammenfaller med målene for vårt humanitære arbeid.

Røde Kors ble grunnlagt med formål om å sikre upartisk hjelp til de sårede på slagmarken. I dag gjennomfører Røde Kors en lang rekke humanitære aktiviteter over hele verden, tilpasset ulike hensyn og humanitære behov. Våre frivillige er til stede for mennesker som trenger støtte og hjelp. Mennesker, samfunn og miljø er noe Røde Kors er opptatt av, og er i kjernen av det Røde Kors jobber med. Å opptre på en bærekraftig måte er et av de fire organisatoriske målene til Røde Kors.

Klimaet og miljøet vårt har aldri vært utsatt for så store endringer som vi nå opplever. Norges Røde kors anerkjenner at humanitær innsats også kan ha negative klima- og miljøkonsekvenser. En bærekraftig utvikling er imidlertid en prioritet for Røde Kors. I november 2022 ble Norges Røde Kors ved Nasjonalkontoret og Rogaland distriktskontor Miljøfyrtårnsertifisert. Tilskuddsordningen «Tilskudd til grønne og klimavennlige tiltak», som ble initiert av landsstyret, kom på plass tidlig i 2023. Formålet er å stimulere til å teste ut tiltak eller ta i bruk løsninger for å redusere klimagassutslipp, og bli mer miljøvennlig.

Vi er glade for at Norge har fått en lov som Åpenhetsloven, og vi vil jobbe systematisk for å imøtekomme loven på den beste måten. Norges Røde Kors er omfattet av loven. For å øke vår kompetanse gikk vi inn i et samarbeid med Etisk handel fra januar 2023. Vi ser frem til hva vi får til sammen.

I 2022 har vi hatt en gjennomgang av innkjøpsbestemmelsene og rutineene våre, internt og mot våre samarbeidspartnere. Dette arbeidet vil vi fortsette med i 2023. Vi har anskaffet et nytt kontraktsystem for at vi fremover bedre skal kunne følge opp kontrakter etter risikoen de har mot mennesker, samfunn og miljø. Samtidig ser vi at det for en organisasjon som Røde Kors, som finansierer og gjennomfører innkjøp fra mange aktører i mange deler av verden, så vil vi måtte gjøre tydelige prioriteringer i oppfølging og prioritering av risiko. Spesielt vil det gjelde hvor Røde Kors må gjøre en avveining i forhold til om den humanitære innsatsen kan ha en større verdi, eksempelvis å redde liv, i særlig utsatte regioner.

Vi ønsker å overholde loven i alt vårt arbeid, og aller helst bli blant «de beste i klassen». For å komme dit vil vi sette søkelys på opplæring av de i vår organisasjon som har ansvar for å kjøpe noe inn, og fortsette arbeidet med å etablere enhetlige innkjøpsprosesser og rutiner for aktsomhetsvurderinger i hele organisasjonen, helt ut i linjen, for å kunne ivareta de kravene loven pålegger oss på den beste måten.

" Vårt oppdrag er å avdekke, hindre og lindre menneskelig nød og lidelse. "

Tove Elisabeth Pettersen
Avdelingsleder Økonomi og administrasjon

Nøkkelinformasjon om bedriften og leverandørkjeden

Nøkkelinformasjon om bedriften

Navn på bedriften

Røde Kors

Adresse hovedkontor

Hausmanns gate 7, Oslo

Viktigste merker, produkter og tjenester

Som beredskapsorganisasjon er vi til stede i lokalsamfunn over hele landet – før, under og etter en krise. Primærhelse, sosial inkludering og forebygging av katastrofer er kjerneområdene i Røde Kors sitt langsiktige engasjement både i Norge og utlandet.

Beskrivelse av bedriftens struktur

Røde Kors prinsipper er: humanitet, upartiskhet, nøytralitet, uavhengighet, frivillighet, enhet og universalitet.

Gjennom lokalforeninger, distriktsforeninger, nasjonalforeningen og søsterforeninger over hele verden, er Røde Kors til stede der mennesker bor eller oppholder seg for å hjelpe de som trenger oss mest. Vi er talspersoner for mennesker i sårbare livssituasjoner og handler slik at vi er best mulig beredt til å møte dagens og morgendagens humanitære behov.

Røde Kors i Norge er del av Røde Kors- og Røde Halvmåne-bevegelsen, som er verdens største humanitære nettverk. Gjennom søsterforeninger i nesten alle land og deres lokale frivillige, er Røde Kors til stede både før, under og etter katastrofer og kriser, væpnet konflikt og vold. Vi samarbeider tett med alle deler av bevegelsen for å sikre gjennomføring av humanitære aktiviteter.

Røde Kors er Norges største, frivillige humanitære organisasjon. Vi er en beredskaps-organisasjon der alle ledd er klare til innsats, og vi er en viktig del av den norske redningstjenesten. Røde Kors er støtteaktør for norske myndigheter, og våre aktiviteter støtter og utfyller tjenestetilbudet til det offentlige. Vi er pådrivere for å øke kunnskap om, og respekt for, internasjonal humanitær rett, menneskerettigheter og flyktningretten.

Røde Kors er en medlemsstyrt organisasjon med ca.160 000* medlemmer. Vi utfører humanitær aktivitet gjennom våre 43 000* frivillige i lokalforeninger rundt omkring i det norske lokalsamfunnet og internasjonalt, gjennom søsterforeninger og bevegelsen. Vår innsats er forankret i lokale behov og tar utgangspunkt i Røde Kors-vurderingen.

Røde Kors i Norge er organisert i tre nivåer; lokalt, distrikt og nasjonalt. Internt er vi delt i tre områder: Røde Kors Hjelpekorps, Røde Kors Omsorg og Røde Kors Ungdom. Alle nivåer og områder er forpliktet til å innrette planer, strategier og prioriteringer til de målene og prioriteringene som hovedprogrammet fastsetter. Lokalforeninger tilpasser sine planer etter lokale behov. Innenfor landsmøteperioden, og i tråd med vedtatt hovedprogram, gjør landsstyret vedtak om prioriteringer. Dette skjer etter en prosess i et samspill mellom de tre organisasjonsnivåene.

Distriktene bistår lokale ledd med rådgivning, tilrettelegging og opplæring og er pådriver for at målene i hovedprogrammet kan nås. Distriktet er koordinator og bindeledd mellom lokalt og nasjonalt nivå i organisasjonen. Nasjonalt nivå representerer Røde Kors overfor nasjonale myndigheter, bistår distrikt og lokale ledd med rådgivning, tilrettelegging og opplæring, og er pådriver for at målene i hovedprogrammet nås. Nasjonalt nivå er koordinator og bindeledd mellom distriktene i organisasjonen.

Røde Kors tar ansvar for sine handlinger og skal ikke påføre mennesker, samfunn eller miljø skade. Vi vurderer alltid konsekvensene av våre handlinger.

<https://www.rodekors.no/om/organisering/>

Omsetning i rapporteringsåret (NOK)

2 647 297 000

Antall ansatte

864

Er virksomheten omfattet av åpenhetsloven?

Ja

Vesentlige organisatoriske endringer siden forrige rapportering

Røde Kors er medlem av etisk handel fra januar 2023.

Navn, tittel for kontaktperson for rapporten

Anne Solberg, fagleder innkjøp

E-post adresse for kontaktperson for rapporten

anne.solberg@redcross.no

Informasjon om leverandørkjeden

Generell beskrivelse av bedriftens innkjøpsmodell og leverandørkjede

Røde Kors har en stor kontraktsporfølje, hvor de fleste av kontraktene gjelder varer og tjenester til vår egen humanitære innsats og drift. Midlene som Røde Kors mottar er fra offentlige etater, næringsliv og andre typer bidrag. Det inngås også samarbeidsavtaler med offentlige instanser og andre organisasjoner.

Røde Kors har en desentralisert innkjøpsstruktur der kjøpsprosessen gjennomføres av behovseieren, og et sentralt innkjøpsfagmiljø på nasjonalkontoret som etablerer og forvalter regelverk, veiledninger, maler og prosesser som skal sette behovseieren i stand til å gjennomføre kjøpet. Dette fagmiljøet gir også råd, støtte og bistand ved enkelte avtaleinngåelser ved behov.

De fleste grossistene og leverandørene som Røde Kors kjøper varer fra er norske. Produksjonen av disse varene kan foregå i utlandet, også fra land utenfor Europa. Det er ikke vanlig å kjøpe direkte fra produsentene. Det inngås avtaler med både norske og utenlandske tjenesteleverandører. Innkjøp av varer og tjenester som skal bidra til Røde Kors sin humanitære innsats gjøres i noen tilfeller lokalt. For enkelte utenlandsprosjekter kan det være et utfordrende marked å drive innkjøp i, hvor vi vet at det er en risiko for brudd på de etiske bestemmelsene til Røde Kors. I slike tilfeller må Røde Kors gjøre en avveining i forhold til om den humanitære innsatsen har en større verdi, eksempelvis å redde liv.

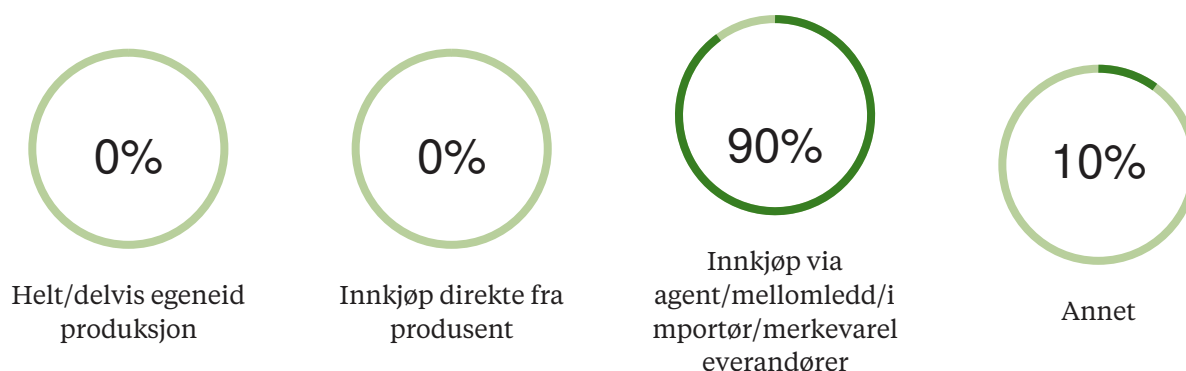
Antall leverandører som bedriften har hatt kommersielle relasjoner med i rapporteringsåret

5 291

Kommentar til antall leverandører

Antall leverandører er uttrekk fra leverandørbasen til Røde Kors nasjonalkontor, distriktskontor samt Røde Kors førstehjelp, for året 2022.

Type innkjøp/ leverandørforhold

Røde Kors har ingen egen produksjon av varer, men kjøper varer og tjenester til vår humanitære bistand, og til drift av Røde Kors' aktiviteter. Konsulent- og rådgivningstjenester er her definert som "Annet".

Liste over førsteleddsprodusenter per land

Røde Kors leverer sine humanitære tjenester i inn- og utland, og har leverandører fra mange land. Dette er tidligere fulgt opp og rapportert på hver avdeling og aktivitet. I 2023 er det en målsetting å etablere en oversikt over kontrakter for hele den norske Røde Kors organisasjonen, og samle informasjonen i et felles kontraktsystem.

Opggi antall arbeidere hos førsteleddsprodusenter som bedriften har oversikt over, og hvor mange produsenter dette er basert på.

Antall arbeidere

9 871

Antall produsenter dette er basert på

50

Antall arbeidere per produsent (kalkulert snitt)

198

Kommentar til antall arbeidere

Tall hentet fra Leverandører

Viktigste innsatsfaktorer/råvarer for produkter eller tjenester og geografi

Humanitære tjenester	Globalt

Er virksomheten leverandør til offentlig sektor?

Nei

Mål og fremdrift

Prosessmål og fremdrift i rapporteringsåret

1

Mål: Oppdatere Røde Kors innkjøpsbestemmelser

Status: Nye innkjøpsbestemmelser ble vedtatt i landsstyret i april 2022. Innkjøpsbestemmelsene ble oppdatert med lovendringer (åpenhetsloven og krav om aktsomhetsvurderinger), i tillegg til at Røde Kors ønsket strengere regler for bærekraftige kjøp.

2

Mål: Nye bestemmelser for klima og miljø, og miljøsertifisering av Røde Kors nasjonalkontor

Status: Bestemmelser for klima og miljø ble godkjent av landsstyret i 2022. I november 2022 ble Norges Røde Kors ved nasjonalkontoret og Rogaland distriktskontor Miljøfyrtårnsertifisert. I 2023 skal øvrige distriktskontor sertifiseres. Sertifiseringen gir oversikt over klima- og miljøpåvirkningen, og gjør det mulig å jobbe systematisk med å redusere utslipp, og bli mer miljøvennlig. Lokalforeninger og aksjeselskapene i Røde Kors har også fått tilbudet om å innlemmes i prosessen med å bli Miljøfyrtårn.

3

Mål: Etablere Reglement for misligheter og korrupsjon for ansatte i Røde Kors

Status: Generalsekretær besluttet reglement for misligheter og korrupsjon for alle ansatte i den norske Røde Kors organisasjonen i oktober 2022. Det ble besluttet at reglementet for misligheter og korrupsjon skal gjøres om til bestemmelser, og at arbeidet skal starte i 2023.

MÅL FOR KOMMENDE ÅR

1

Etablere en enhetlig rutine for aktsomhetsvurderinger i Røde Kors.

2

Gjennomføre aktsomhetsvurderinger i henhold til besluttet rutine, etter prioritert risiko.

3

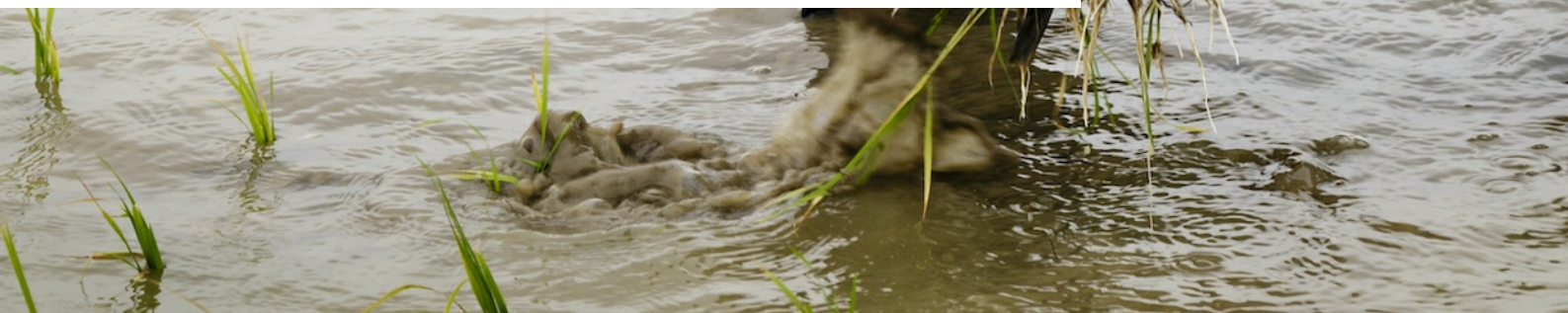
Etablere en tilskuddsordning for miljøvennlige alternativer.

1

Forankring av bærekraft i virksomheten

Forankring av ansvarlighet knyttet til bærekraftig forretningspraksis i virksomheten handler om å ha strategier, planer, relevante policyer* og retningslinjer for aktsomhetsvurderinger som er vedtatt av ledelsen. Disse bør omfatte hele virksomheten, samt virksomhetens leverandørkjede og forretningsforbindelser. Effektive styringssystemer for implementering er en forutsetning for å lykkes, og arbeidet med aktsomhetsvurderinger bør være en integrert del av virksomhetens forretningsdrift. Tydelige forventninger fra toppledelsen, samt tydelig plassering av ansvar innad i virksomheten for implementering av de ulike delene av aktsomhetsvurderinger er viktig. Alle involverte må vite hva de skal gjøre. Åpenhet om forpliktelser virksomheten har til seg selv, utfordringer de står overfor og hvordan dette håndteres, er vesentlig.

1.A Policy* for egen virksomhet

1.A.1 Lenke til offentlig tilgjengelig policy for egen virksomhet

www.rodekors.no

1.A.2 Hva sier bedriften offentlig om sine forpliktelser til å respektere mennesker, samfunn, miljø og klima?

Røde Kors er opptatt av sitt samfunnsansvar, og tar det på alvor. Røde Kors har lover og regler for sine ansatte og sine samarbeidspartnere når det gjelder menneskerettigheter, arbeidsforhold, samfunn og miljø. I tillegg til å følge de kravene vi i den norske Røde Kors organisasjonen setter til oss selv, så følger den norske Røde Kors organisasjonen norske lover og den internasjonale Røde Kors bevegelsen (IFRC) og Komiteen (ICRC) sine regler.

I 2022 trådte Åpenhetsloven i kraft, og Røde Kors begynte arbeidet med å vurdere sin egen aktsomhet, med den hensikt å gjennomføre aktsomhetsvurderinger og rapportere om dette arbeidet i henhold til OECD sine retningslinjer. Våren 2023 ble rutinen for aktsomhetsvurderinger godkjent, med en veiledning for hvordan organisasjonen skal gjennomføre prosessen.

Alle juridiske enheter i Røde Kors som oppfyller kriteriene til Åpenhetsloven, må følge de kravene som loven setter, følge rutinen og veiledningen til Røde Kors, og er selv ansvarlig for at de følger de kravene som Åpenhetsloven stiller. For å sikre at dette etterleves i hele Røde Kors er disse kravene ivaretatt i innkjøpsbestemmelsene våre, som er besluttet i landsstyret og gjelder for hele organisasjonen. I tillegg er dette utdypet i Røde Kors sin rutine for aktsomhetsvurderinger. Det er også besluttet at rutinen for aktsomhetsvurderinger skal løftes opp og bli et reglement som skal gjelde for alle ansatte.

Alle som gjennomfører et kjøp og gjør en aktivitet i Røde Kors må vise aktsomhet og være aktsomme i arbeidet. Dette innebærer blant annet å gjøre aktsomhetsvurderinger før og etter en aktivitet og kjøp, samt påse at Røde Kors er aktsomme i egen verdikjede, og at vi bruker ansvarlige leverandører. Aktsomhetsvurderinger skal rapporteres til øverste leder for den juridiske enheten og til innkjøp sentralt på Nasjonalkontoret .

1.A.3 Hvordan er policy for egen virksomhet blitt utviklet og forankret?

Utviklingen av bestemmelser i Røde Kors gjøres av fagområdene som har kunnskap om dette. Dette er et samarbeid på tvers av organisasjonen, for å utnytte all kompetanse. Etter at dokumentet er utviklet til et første utkast, så sendes dette ut på høring, hvor andre berørte (Selskap, Avdelinger, distrikter og frivillige) får mulighet til å komme med sine innspill før endelig versjon presenteres ledergruppen og generalsekretær.

Generalsekretæren godkjenner på vegne av ansatte. For at en bestemmelse skal gjelde for frivilligheten, så vil Generalsekretæren presentere denne for landsstyret, som gir sin endelig beslutning til at dette skal gjelde for alle. For fagrapporter, som årsrapporten, så skal denne også fremlegges og godkjennes av den komiteen som bestemmer over fagområde.

Bestemmelser i Røde Kors er operasjonalisert på intranett, med egne fagsider, manualer og kurs. For lokale ledd så er lokalforeningshåndboken benyttet som en guide til Røde Kors sine bestemmelser, lover og regler. I tillegg til samlinger og møter, så blir informasjonen kommunisert på Røde Kors sine interne informasjonskanaler som også når helt ut til frivilligheten (ukenytt, workplace og interne medier som eksempelvis TV-skjermer i kontorarealene).

1.B Organisering og internkommunikasjon

1.B.1 Hvordan er arbeidet med aktsomhetsvurderinger organisert i bedriften, og hvorfor?

Alle som gjennomfører et kjøp og gjør en aktivitet i Røde Kors må vise aktsomhet og være aktsomme i arbeidet. Dette innebærer blant annet å gjøre aktsomhetsvurderinger før og etter en aktivitet og kjøp, samt påse at Røde Kors er aktsomme i egen verdikjede, og at vi bruker ansvarlige leverandører. Aktsomhetsvurderinger skal rapporteres til øverste leder for den juridiske enheten og til innkjøp sentralt på Nasjonalkontoret.

Aktsomhetsvurderinger som gjennomføres før Røde Kors inngår en kontrakt, er beskrevet i innkjøpsbestemmelsene og ivaretas i innkjøpsvilkårene våre. For større kjøp gjør vi en enda grundigere vurdering i kjøpsprosessen, med støtteverktøy som sjekklisten og egenmeldingsskjemaet. Dette arbeidet gjøres desentralisert av de som starter en aktivitet og/eller kjøper noe.

Oppsummert har vi etablert følgende regler for graden av aktsomhetsvurderinger ved kjøp av varer og tjenester:

- Alle kjøp i Røde Kors skal følge de etiske bestemmelsene i innkjøpsbestemmelsene.
- Ved kjøp over 100 000 NOK så skal innkjøpsvilkårene og etikkerklæringen for leverandører signeres av leverandøren.
- På kjøp over 200 000 NOK, så skal Røde Kors sine standardkontrakter og kontraktveileder følges. I kontraktene, og i tilhørende maler, så har Røde Kors standardkrav som skal inkluderes. Disse kravene og formuleringene er der for å ivareta Røde Kors påvirkning på mennesker, samfunn og miljø.
- For kjøp over 500 000 NOK, så skal innkjøpsprosessen følges. Kjøpet skal dokumenteres på fellesområder, og skal dokumenteres i en sjekkliste. Det er sterkere krav til de etisk dokumentasjon fra leverandøren.
- For alle kjøp og kontrakter over 1 million, så er det i tillegg en plikt til å gjennomføre en vurdering av leverandøren sin aktsomhet i kontraktperioden, og dette skal spesifiseres i kontrakten.

Innkjøp på Nasjonalkontoret skal bistå de juridiske enhetene og gjennomføre aktsomhetsvurderinger for Røde Kors i kontraktperioden og årlig. Andre juridiske enheter vil inngå i omfanget. Innkjøp vil utarbeide en samlet rapport for Røde Kors hvert år, som andre juridiske enheter kan vise til. Denne rapporten fra Etisk handel er en slik rapport.

Aktsomhetsvurderinger vil være en kontinuerlig prosess i Røde Kors, men skal som et minimum gjennomføres en gang per år. Under følger aksjonene som ansvarlig leder må påse at gjennomføre i prosessen og som skal bli konkludert i den endelige rapporten om aktsomhetsvurderinger, også kalt aktsomhetsrapporten.

Innkjøp samler inn økonomisk data fra organisasjonen og tar et uttrekk fra de største leverandørene. Leverandører som Røde Kors handler med for 1 million eller mer per år, skal automatisk være med i et slikt uttrekk. I tillegg så skal det tas ut en rapport fra kontraktssystemet, og gjøres et kvalifisert uttrekk av relevante kontrakter og store risikogrupper.

Røde Kors har seks trinn i sin aktsomhetsprosess.

1. Røde Kors må være ansvarlige og ha gode rutiner:

Det første trinnet i prosessen med aktsomhetsvurderinger handler om å vurdere hvorvidt Røde Kors har tilstrekkelige retningslinjer og bestemmelser på plass, for å kunne gjøre gode vurderinger i egen organisasjon og i verdikjeden til leverandørene våre. Dette betyr at Røde Kors og ansvarlig ledere må ha tilgang på informasjon, rutiner og en plan for arbeidet med menneskerettigheter. Ansvarlig leder har det overordnede ansvaret for at Røde Kors er ansvarlige og for at Røde Kors følger åpenhetsloven.

2. Røde Kors må gjøre en jevnlig kartlegging av de faktiske og mulige risikoene:

Røde Kors må kartlegge de risikoene som organisasjonen har og hvordan Røde Kors er involvert, med den hensikten å avgjøre riktig respons og tiltak. Det gjør Røde Kors for å redusere den negative påvirkningen som Røde Kors' aktiviteter har på mennesker, samfunn og miljø, og videre øke den positive påvirkning til Røde Kors sitt humanitære arbeid.

3. Gjennomfører tiltak for å stanse, redusere og/eller forebygge for risiko:

Når Røde Kors har oversikt over risikoene, alvorlighetsgraden og Røde Kors' involvering, så er det mulig å gjennomføre tiltak. Røde Kors har en plikt til å forebygge, redusere og/eller stanse risiko, etter hvor alvorlige de

er.

4. Røde Kors må overvåke at risiko, og de negative forholdene som er identifisert, faktisk blir fulgt opp og løst: Overvåke handler om hvordan Røde Kors måler effekten av eget arbeid i hvert trinn i aktsomhetsvurderingsprosessen slik at Røde Kors ev. kan korrigere tiltakene dersom det er behov for det.

5. Kommunisere hvordan Røde Kors arbeider med Åpenhetsloven, og redegjøre for aktsomhetsvurderinger, jfr. § 5 i Åpenhetsloven:

Røde Kors må informere og rapportere om hvordan de jobber med aktsomhetsvurderinger, om funn de gjør og hvilken negativ påvirkning de har på samfunn, mennesker og miljø jfr. § 5 i Åpenhetsloven:

Alle aktsomhetsrapporter skal informeres om og lagres på et sted hvor de er tilgjengelige for interne og eksterne interessenter. Øverste leder er alltid ansvarlig for prosessen og resultatet av aktsomhetsvurderingene.

6. Samarbeide om erstatning og gjenoppretting hvis skade skjer:

Der det oppdages brudd på menneskerettigheter eller anstendige arbeidsforhold skal dette varsles til Innkjøp på Nasjonalkontoret sammen med en plan for oppretting av skaden. Røde Kors har et ansvar for å rette opp eller samarbeide med leverandører om oppretting der brudd finnes.

1.B.2 Hvordan blir betydningen av virksomhetens aktsomhetsvurderinger konkretisert og tydeliggjort for de ansatte gjennom stillingsbeskrivelse, arbeidsoppgaver og incentivordninger?

Røde Kors har som målsetning å etablere en incentivordning for klima og miljø i 2023. Etter dette vil en incentivordning for aktsomhetsvurderinger vurderes.

I Innkjøpsbestemmelsene, som gjelder for alle i Røde Kors, så er krav om aktsomhetsvurdering konkretisert. I 2023 ble rutinen for aktsomhetsvurderinger godkjent, med tilhørende veiledning.

1.B.3 Hvordan sikres det at relevante ansatte har tilstrekkelig kompetanse til å gjennomføre arbeidet med aktsomhetsvurderinger?

Rutiner og veiledning er tilgjengelig på intranett og innkjøp sine sider. Dette suppleres med kurs og informasjon om Åpenhetsloven. Fagområder i Røde Kors har egne fagsider med nødvendig informasjon.

1.C. Planer og ressurser

1.C.1 Hvordan er virksomhetens forpliktelser til å respektere mennesker, samfunn og miljø forankret i virksomhetens strategier og handlingsplaner?

Klima, miljø og bærekraft er forankret i Røde Kors sine strategier og handlingsplaner. Nåværende Strategi- og handlingsplan har ikke inkludert aktsomhetsvurderinger og Åpenhetsloven særskilt, da handlingsplanen ble laget før Åpenhetsloven ble vedtatt. Røde Kors rapporterer om sitt arbeid i Årsrapporten.

1.C.2 Hvordan følges virksomhetens strategier og planer for å være ansvarlig og bærekraftig opp av ledelse og styre?

Gjennom arbeid med mål- og resultatstyring konkretiserer og følger vi opp hovedprogrammet for å sikre at hele Røde Kors gjør det landsmøtet har besluttet.

Vi benytter mål- og resultatstyring fordi vi vil tydeliggjøre og sikre gjennomføring av hovedprogrammet (vedlagt), skape felles retning i tråd med ønsket om å tydeliggjøre prioriteringene våre, behovsrette ressursene (tid og penger), sikre oppfølging av fremdrift og fokus på målsettingene våre, gi økt transparens og sørge for underlag for rapportering til donorer.

Vi følger opp måloppnåelse som vist under.

Vi har resultatutviklingsmøter mellom distriktskontorene og Nasjonalkontoret:

- Distriktskontorene rapporterer tre ganger årlig på status for måloppnåelse, samt på status for tiltak for å nå mål.
  - Rapporteringen danner grunnlag for resultatutviklingsmøter mellom distriktskontor og Nasjonalkontoret.
- Formål med resultatutviklingsmøtene er å ha dialog om gjennomføringen av HAPRO, samt sikre informasjon og styring mellom distrikts- og Nasjonalkontor.

Oppfølging ved Nasjonalkontoret:

- Ved nasjonalkontoret rapporterer måleierne. Dette vil si de som er ansvarlige for målene i hovedprogrammet, både nasjonalt og internasjonalt, tertialvis på status for måloppnåelse. Rapporteringen gjøres i Corporater.
- Rapporteringen inkluderer vurdering av risiko og risikoreduserende tiltak.
- Ledergruppen går gjennom status for avdelingenes handlingsplaner to ganger i året, før sommeren og før jul.

Rapportering til landsstyret:

- Nasjonalkontoret utarbeider tertialvis resultatrapport som redegjør for måloppnåelse og økonomisk status. Rapporten tar utgangspunkt i måleieres rapporteringssystemet Corporater, samt økonomisk status.
- Resultatrapporten behandles i landsstyret etter hvert tertial.

I tillegg til humanitære tjenester, og respons i kriser og nødsituasjoner, så er Røde Kors opptatt av bærekraft, klima og miljø. Disse områdene har det vært særlig fokus på i 2022:

- Mangfold og inkludering, aktivitets- og redegjørelsesplikten.
- Fokus på miljøsertifisering av distriktskontorer. Nasjonalkontoret ble sertifisert i 2022.
- Klimaregnskap og å være en pilot i ICRC sitt «Humanitarian carbon calculator».
- Støtteordninger for klimavennlige kjøp og investeringer.
- Røde Kors sin aktsomhet i verdikjeden og rapportering mot Åpenhetsloven.
- Reglement for misligheter og korrupsjon, som gjelder for alle ansatte.

1.D Partnerskap og samarbeid med forretningsforbindelser, spesielt leverandører

1.D.1 Hvordan tydeliggjør virksomheten viktigheten av ansvarlighet og bærekraft i møte med forretningsforbindelser, spesielt i leverandørkjeden?

Røde Kors har Innkjøpsvilkår for leverandører som legges ved alle våre forespørsler og kontrakter når kontraktstørrelsen overstiger 100.000 NOK. I Innkjøpsvilkårenes punkt 12 Samfunnsansvar er det stilt krav til at leverandøren må utøve sin forretningsvirksomhet slik at den ikke bryter med internasjonale anerkjente standarder og regler knyttet til internasjonal humanitærrett, menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter, forbud mot bruk av barnarbeid, miljø og anti-korrupsjon eller vilkårene i Code of conduct, som er vedlegg 1 til Innkjøpsvilkårene (se vedlegg). Vilårene i Vedlegg 1 Code of conduct utgjør Etikkerklåring om samfunnsansvar for handel i og med Norges Røde Kors.

De virksomhetene som ønsker å tilby varer og tjenester til Røde Kors, når kontraktsummen overstiger 100.000 NOK, må signere både Innkjøpsvilkår for leverandører og Vedlegg 1 Code of conduct (Etikkerklåringen) for å bekrefte at vilårene er lest og forstått.

For større kjøp, når kontraktsummen overstiger 1.000.000 NOK må tilbyderen i tillegg fyller ut og signere vedlegg 2 til innkjøpsvilkårene: Egenerklåringsskjema for leverandører - For etisk og ansvarlig innkjøp og samarbeid (se vedlegg). I dette skjemaet ber Røde Kors om svar på en rekke spørsmål knyttet til bl.a. menneskerettigheter, forretningsskikk, arbeidsvilkår, korrupsjon, klima, miljø, osv. for å verifisere at samarbeidspartnere og leverandører til Røde Kors vil opprettholde Røde Kors sine strenge standarder og verdier i avtaleperioden.

1.E Erfaringer og endringer

1.E.1 Hvilke erfaringer har virksomheten gjort seg om arbeidet med bærekraftig forretningspraksis i rapporteringsåret, og hva har endret seg som et resultat av dette?

Røde Kors har ved hjelp av kontroller, varslingsportalen, revisjoner, og aktsomhetsvurdering før kontraktsignering, oppdaget flere forhold som har fått konsekvenser i rapporteringsåret. Vi har også kartlagt forbedringspunkter internt.

- I 2022 fikk Røde Kors på plass et reglement for misligheter og korrupsjon for ansatte. Dette skal fremmes som en bestemmelse for landsstyret slik at det også vil inkludere frivillige.

- Røde Kors har en varslingsportal som mottar saker. Sakene som har kommet inn har ført til ansettelse av en ressurs som skal følge opp varslingssaker.

- Vi oppdager og får varsler om kritikkverdige forhold i prosjekter. Dette iverksettes det kontroller og oppfølging av.

- Åpenhetsloven trådte i kraft i juli 2022. Dette har medført endring av innkjøpsbestemmelsene. Landsstyret godkjente nye innkjøpsbestemmelser i april 2022. Endring av bestemmelsene fikk også konsekvenser for andre innkjøpsdokumenter, og setter strengere krav til aktsomhetsarbeidet. Dette arbeidet vil fortsette i 2023.

- Aktsomhetsvurderinger har berettiget fått mye oppmerksomhet. Ny rutine, prosess og veiledning er godkjent i 2023.

- I kartleggingen av Røde Kors sin ansvarlighet, så lærer organisasjonen om hvordan de kan strukturere sine aktsomhetsprosesser på en bedre måte. Dette har medført at vi har oppdatert støtteverktøy og maler.

- En kartlegging av kontraktene viser at vi trenger mer informasjon om avtalene våre i et felles system. Det er i dag ulik praksis på lagring av kontrakter på tvers i organisasjonen. Derfor har Røde Kors anskaffet et felles kontraktsystem, for å samle alle kontrakter under en paraply.

- Røde Kors er miljøfyrtårnsertifisert. Arbeidet har medført endring av dokumenter og rutiner i flere fagområder, eksempelvis innkjøp som har oppdatert forespørselsdokumentene sine med kravene i handlingsplanen for klima og miljø. Både klimakrav og Åpenhetsloven krever også en oppdatering av egenmeldingsskjema til leverandører (innkjøpsvilkår vedlegg 2), dette er planlagt i 2023.

- Aktsomhetsvurderinger før kontrakten signeres har medført at vi har oppdaget noen negative forhold hos leverandørene, som har medført endring i krav og rutiner.

- Miljøkrav og krav om aktsomhet har fått konsekvenser for hva man tildeler midler til i organisasjonen.

2

Fastsette fokus for rapporten

Kartlegging av virksomhetens påvirkning på mennesker, samfunn og miljø

Kartlegging handler om å identifisere virksomhetens risiko for, og faktiske negative påvirkning eller skade på mennesker, samfunn og miljø, inkludert i leverandørkjeden og gjennom forretningsforbindelser. Det handler om å først danne seg et overordnet risikobilde, for så å prioritere mest vesentlige risikoområder for grundigere kartlegging og håndtering av funn. Hvordan virksomheten er involvert i eventuell negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø, er sentralt for å avgjøre riktig respons og tiltak. Involvering av interessenter, spesielt påvirkede parter, er sentralt i kartleggingsarbeidet, så vel som i tiltak for å håndtere utfordringene på en god måte.

2.A Kartlegging og prioritering

PRIORITERT NEGATIV PÅVIRKNING/SKADE FOR MENNESKER, SAMFUNN OG MILJØ

Å prioritere en eller flere risikoområder på bakgrunn av alvorlighetsgrad, betyr ikke at noen risiko er viktigere enn andre, eller at virksomheter ikke gjør noen med annen risiko, men at det som har størst negativ påvirkning prioriteres først. Kartlegging og prioritering er en kontinuerlig prosess.

2.A.1 List opp virksomhetens prioriterte risiko for negativ påvirkning/skade på mennesker, samfunn og miljø. Merk at de prioriterte risikoene dere lister opp i tabellen under vil bli overført til trinn 3 av denne rapporten, hvor dere vil bli bedt om å besvare hvordan dere arbeider med å stanse, forebygge eller redusere den negative påvirkningen.

Prioritert negativ påvirkning / skade	Relatert tema	Geografi
Aktsomhetsvurdering, vedrørende arbeidsforhold i produksjon av hjelpekorpsuniformer.		Kina
Aktsomhetsvurdering, vedrørende arbeidsforholdene til renholderne i Røde Kors.		Norge

Røde Kors hjelpekorps, delegater og ansatte bruker uniformer og profileringstøy. Røde Kors har et godt samarbeid og stor tillit til vår leverandør av hjelpekorpsuniformer. Tøy- og tekstil-bransjen er utsatt for hard konkurranse, og det har i flere tilfeller ført til at selskaper og underleverandører kan gå for produksjonsmetoder som er raske og billige. Dette gjør at arbeidstakere blir mer sårbare for å bli utsatt for press, bl.a. på grunn av lav sosial status og et vanskelig arbeidsmarked. Dette kan eksempelvis gi seg utslag i lange arbeidsdager, vanskelige arbeidsvilkår, barnearbeid, manglende sikkerhet samt håndtering av farlige kjemikalier. Røde Kors ønsker derfor å gjøre et besøk til produksjonen.

I renholdsbransjen generelt er det dokumenterte brudd på menneskerettigheter og arbeidsvilkår også i Norge. Alle lokasjoner hos Røde Kors bruker disse tjenestene. Det er tillit til leverandøren også på dette området, men fordi renholdere generelt anses som en sårbar gruppe, så ønsker Røde Kors og gå dypere inn i dette, og er opptatt av at de som jobber hos eller for Røde Kors, har anstendige arbeidsforhold.

BEGRUNNELSE FOR HVORFOR DISSE UTFORDRINGENE ER PRIORITERT SOM MEST VESENTLIGE FOR MENNESKER, SAMFUNN OG MILJØ

2.A.2 Beskriv: a) virksomhetens rutiner for kartlegging og identifisering av risiko og hvordan den negative påvirkningen/skaden ble identifisert og prioritert i denne perioden. b) eventuelle deler av virksomheten som ikke er dekket i denne rapporteringen (produktgrupper, egne produkter, avdelinger eller lignende) og hvorfor dere har valgt å ikke prioritere disse i det videre arbeidet; c) hvordan informasjon ble hentet inn, hvilke kilder som er benyttet og hvilke interessenter som er involvert/dere har snakket med; d) om det er identifisert områder eller tema hvor det er manglende informasjon for å danne seg et helhetlig bilde, og hvordan dere planlegger å gå frem for å få mer informasjon/håndtere dette.

Varsling om kritikkverdige forhold gjøres i Røde Kors sin varslingsportal. Alle kan varsle både i og utenfor organisasjonen. I varslingsportalen mottar vi varslinger fra deltagere, publikum, givere, frivillige og ansatte. Varslingsportalen er også tilrettelagt for anonym varsling.

I 2022 ble det mottatt totalt 89 henvendelser som omhandler forhold knyttet til Røde Kors. Alle saker er saksbehandlet i henhold til våre veiledere om håndtering av varsel om kritikkverdige forhold.

Det kan varsles på mange ulike forhold som av den enkelte vurderes å være kritikkverdige. En stor andel av hendelsene det varsles på omhandler uforsvarlig arbeidsmiljø/organisasjonskultur (23), mobbing eller trakassering (14), korrupsjon/annen økonomisk kriminalitet (14) eller seksuell trakassering/overgrep (9). Av de totalt 89 sakene som er registrert har 9 saker internasjonal opprinnelse. Internasjonale saker er komplekse og omhandler gjerne flere forhold, men korrupsjon eller annen økonomisk kriminalitet går igjen i flere av disse.

En gjennomgang av Røde Kors sine bestemmelser og rutiner viste i 2022 at Røde Kors hadde behov for en mer enhetlig og strukturert tilnærming med aktsomhetsvurderinger, risikoanalyser og årsakssammenhenger. I tillegg så trenger vi en samlet oversikt over kontrakter og leverandører, hvor det er behov for mer detaljer om hver kontrakt og leverandør. Når Røde Kors samler økonomiske data fra flere juridiske enheter, eksempelvis distrikter, Nasjonalkontor og aksjeselskap, så blir omfanget av forbruk klarlagt og risikoen trer tydeligere frem.

Tidligere praksis har vært at prosjekter og aktiviteter gjennomføres i en desentralisert struktur, hvor hver avdeling eier sine egne avtaler, og er ansvarlig for avtalens etiske forhold og følges opp gjennom en kvartalsvis rapportering. Ulempen med den desentraliserte strukturen er at vi ikke har en samlet sentral oversikt og mangler dermed muligheten til å nyttiggjøre funn og erfaringer på tvers av organisasjonen. Vi kan heller ikke redegjøre for organisasjonens samlede negative påvirkning. Dette har vi ønsket å endre på.

Røde Kors har hatt en gjennomgang av bestemmelser og rutiner, og har iverksatt følgende endringer i forbindelse med ny Åpenhetslov:

- Nye innkjøpsbestemmelser ble godkjent av landsstyret i april 2022.
- I 2022 så anskaffet Røde Kors et kontraktssystem for å få en samlet oversikt over alle kontrakter på kjøp over NOK 100.000,-.
- Tydeliggjort at ansvaret for etterlevelse av Åpenhetsloven i en juridisk enhet er plassert hos den ansvarlige lederen.
- En rutine for gjennomføring av aktsomhetsvurderinger i kontraktperioden ble godkjent i første halvår 2023.
- Utarbeidet en veiledning for aktsomhetsvurderinger for de som gjør individuelle vurderinger og som også inkluderer en veiledning til hvordan arbeidet skal gjennomføres sentralt.
- Gjennomgang av alle støtteverktøy for å inkludere krav og formuleringer fra Åpenhetsloven.

Røde Kors vil arbeide for at dagens Reglement for misligheter og korrupsjon bør gjøres om til bestemmelser. Et reglement gjelder bare for ansatte, men siden misligheter og korrupsjon også kan skje blant frivillige bør reglene angående dette også inkludere dem, og dermed gis ut som en bestemmelse. En bestemmelse godkjennes i Landsstyret, og gjelder da for alle i Røde Kors, både ansatte og frivillige.

For Røde Kors så er det en prioritering å avdekke de negative konsekvensene som Røde Kors humanitære arbeid har. Innkjøp i Røde Kors skal derfor gjennomføre en årlig aktsomhetsvurdering på alle kontrakter over 1 million NOK i kontraktperioden (dvs. på løpende kontrakter). I kjøpsfasen så skal det også gjøres aktsomhetsvurderinger på kontraktene før de signeres.

En analyse av risiko og Røde Kors sin involvering, viser at Røde Kors har flere risiko-områder som en følge av sin aktivitet. Derimot er påvirkningen til Røde Kors forskjellig fra leverandør til leverandør og er avhengig av hvor viktig Røde Kors oppleves å være for leverandøren. Dette skyldes flere årsaker, men har oftest en bakgrunn i om Røde Kors sitt kjøp er av et vesentlig omfang og/eller i kombinasjon med om Røde Kors har en påvirkning på leverandørens omdømme.

I analysearbeidet så har Røde Kors gjort en vurdering av at kategoriene Tøy og Tekstil, samt renhold, er områder hvor Røde Kors har risiko. I tillegg så er det overveiende sannsynlig at Røde Kors vil lykkes med å påvirke markedet og leverandøren. Det er bransjer og produkter som Røde Kors jamfør sine egne bestemmelser skal være varsomme, og som Røde Kors ønsker mer oversikt i detaljene.

Røde Kors har i 2023 arbeidet med innsamling av informasjon, og vurdert egenmeldinger fra leverandørene. Basert på informasjonen som er samlet, så har Røde Kors gjennomført en analyse av potensielle risiko på organisasjonens største leverandører. Neste steg er å gå i direkte dialog med leverandøren om de potensielle

risikoene som er kartlagt og avdekket. I tillegg til et samarbeid så ønsker også Røde Kors å gjennomføre besøk til fabrikker og steder hvor produksjonen skjer. Dette er også stikkprøver, og det behøver ikke å være en spesifikk mistanke om at noe galt skjer. Det at Røde Kors kategoriserer bransje og produkt, som noe Røde Kors skal være særlig varsomme med, er nok til at Røde Kors ønsker å gjennomføre en stikkprøve eller et besøk i kontraktperioden. Røde Kors mener at slike besøk er med på å påvirke leverandøren, underleverandører, og vil være forebyggende for fremtiden.

ANNEN NEGATIV PÅVIRKNING/SKADE

2.A.3 Beskriv annen negativ påvirkning/skade på mennesker, samfunn og miljø som ble identifisert i kartleggingen i egen virksomhet, leverandørkjeden eller hos forretningsforbindelser i rapporteringsåret og hvordan disse er håndtert

Gjennomgang av leverandørbasen til Røde Kors viser at Røde Kors har behov for mer detaljer på hver leverandør. Det er tidkrevende å samle leverandørdata, da vi har mange juridiske enheter med egen leverandørinformasjon. Det gjør det vanskelig å få oversikt over alle kjøp på tvers av de juridiske enhetene. Det er også behov for å bygge opp kompetanse om de forskjellige bransjene som hver leverandør tilhører og deres verdikjede. Innkjøp har startet arbeidet med å be om mer utfyllende informasjon fra utvalgte leverandører. Arbeidet vil fortsette kontinuerlig i fremtiden.

Risiko- og årsaksanalyse viser at Røde Kors har flere risikoer i sitt humanitære arbeid. Risikoene og Røde Kors sin påvirkning vil variere. Under er produkter og bransjer som Røde Kors har kartlagt at de har en risiko for negativ effekt på mennesker, samfunn og miljø:

1. Røde Kors hjelpekorps, delegater og ansatte bruker uniformer og profileringsstøy. Bransjene innenfor tøy og tekstil har vært i hard konkurranse, og det har i flere tilfeller ført til at selskaper og underleverandører kan gå for produksjonsmetoder som er raske og billige. Dette gjør at arbeidstakere blir mer sårbare for å bli utsatt for tvang, bl.a. på grunn av lav sosial status og et vanskelig arbeidsmarked. Dette kan eksempelvis gi seg utslag i lange arbeidsdager, vanskelige arbeidsvilkår, barnarbeid, manglende sikkerhet samt håndtering av farlige kjemikalier.
2. Røde Kors sin drift og aktiviteter er avhengig av systemstøtte og IKT-verktøy. Produksjonen av komponenter og produkter som brukes innenfor informasjonsteknologi skjer i stor grad i fabrikker som er i utsatte marked. Her er det dokumentert at det kan være problemer med arbeidstakerrettigheter i de aktuelle fabrikkene, spesielt i form av lave lønninger, tvungen overtid, misbruk av studenter som arbeidskraft og oppsigelse av fagforeningsledere. Menneskerettighetsrisikoene antas å være noe lavere for montering/sammenstilling enn for produksjon av komponenter.
3. Hjelpekorps, feltsalg og nasjonale aktiviteter benytter biler og kjøretøy i aktivitetene. Disse bransjene har mange komponenter og materialer som er produsert over hele verden, og mange av disse landene er markeder med høy risiko. Verdikjeden er kompleks, og det er vanskelig for leverandørene å kartlegge alt som skjer. Manglende kartlegging kan føre til lite gjennomsiktighet, noe som øker risikoen for misligheter.
4. Frivillige, delegater, samlinger og drift av kantiner er nødvendig i den daglige driften. Det er dokumenterte brudd på menneskerettigheter og skadevirkninger på miljøet i landbrukssektoren nasjonalt og internasjonalt. Dette gjelder blant annet bruk av barnarbeid og tvangsarbeid, slavelignende arbeidsforhold, svært lave lønninger, usikker bruk av plantevernmidler og andre helse- og sikkerhetsproblemer samt begrensninger på folks rett til å melde seg inn i fagforeninger. Eksempler på høyrisiko råvarer er; Kaffe, te, sukker, jordbær, eksotisk frukt, og grønnsaker.
5. Nasjonale og internasjonale aktiviteter benytter medisinsk utstyr, feltskyehus og har et behov for PPE utstyr (PPE = Personal Protective Equipment). Ved disse produktene så er leverandørkjedene komplekse og sporbarheten generelt er begrenset, delvis på grunn av bruk av underleverandører, for eksempel i produksjonen av kirurgiske instrumenter og PPE-utstyr. Før Korona-pandemien ble nesten alt av dette utstyret produsert i land og regioner som i stor grad hadde høy risiko for brudd på menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter, som for eksempel Kina, Pakistan, Malaysia og Thailand. Etter pandemien har det kommet flere produksjonssteder i Europa, og hvor produksjonen har mindre risiko for brudd på menneskerettighetene.

6. Røde kors har kontorer over hele Norge og i flere av verdens land. Røde Kors støtter også prosjekter i andre nasjonale foreninger. Eksempler her er bygging og renovering av Røde Kors sine lokasjoner i Norge og bygging av anlegg ute i verden som en humanitær aktivitet. Leverandørkjedene for enkelte bygg- og anleggsmaterialer er komplekse og fragmenterte. Dette fører til begrenset sporbarhet og lite åpenhet, noe som øker risikonivået for brudd på menneskerettigheter og miljøhensyn. Risikoen er størst nedover i leverandørkjeden, hvor råvarer utvinnes og bearbeides, men det er også en risiko for at det kan være kritikkverdige arbeidsforhold når tjenestene utføres.

7. Alle Røde Kors sine lokasjoner benytter renhold og administrasjonstjenester. Det er dokumenterte brudd på menneskerettigheter og arbeidsvilkår innenfor disse tjenestene både nasjonalt og internasjonalt. Diverse materiell som kontorrekvisita, batterier, sportsutstyr og andre leker, produseres ofte i fremvoksende marked og utviklingsland, som har en høy risiko for brudd på menneskerettigheter, samt miljøkonsekvenser. Ved utvinning av råvarer, montering og produksjon, så er det i noen markeder vanlig med lav lønn, urimelig overtid, problemer rundt helse og sikkerhet, samt utnytting av fremmedarbeidere.

Røde Kors har av disse valgt å se mer på risikoområdene tøy og tekstil, samt renholdstjenester for de kommende årene. I tillegg til dette så prioriterer Røde Kors egen aktsomhet i styringsverktøy og prosesser, da dette er verktøy som kan påvirke større andel leverandører gjennom Røde Kors sine kjøp.

Prioriteringen av hvilke risiko-områder som Røde Kors skal fokusere på først, henstøtter særlig følgende:

- Sannsynligheten for negative effekter i bransje og produkt
- Alvorlighetsgraden hvis Røde Kors finner negative effekter av sitt humanitære arbeid
- Muligheten Røde Kors har til å påvirke marked, leverandøren og inngå et samarbeid for oppretting av skaden hvis brudd skjer. (Eksempelvis er dette mulig samarbeid med leverandøren og mulighet for endring av kontrakt og vilkår, sett opp mot tid)

Den innsamlede informasjonen og kunnskapen som Røde Kors har lært så langt, og vil fortsette å lære, systematiseres, følges opp og overvåkes av innkjøp i Økonomi og Administrasjonsavdelingen. Økt kunnskap hjelper Røde Kors til å få bedre prosesser og rutiner, og har allerede ført til endringer i støtteverktøy og maleverk.

For Røde Kors er det viktig å gjøre vurderinger knyttet til ansvarlig og bærekraftig forretningspraksis målt opp mot vurderinger som kvalitet, kost, forsinkelser og om det er til hinder for humanitært arbeid, hvor den humanitære verdien er viktigere og mer betydningsfull enn de negative effektene.

Røde Kors opererer over hele verden og gjennomfører også innkjøp i det som kan beskrives som fiendtlige markeder hvor det er høy risiko for brudd på etiske bestemmelser og hvor det også vil være problematisk å innhente informasjon for å kunne gjennomføre en aktsomhetsvurdering. Røde Kors vil da måtte gjøre tydelige prioriteringer i oppfølging og prioritering av risiko. Spesielt vil det gjelde hvor Røde Kors må gjøre en avveining i forhold til om den humanitære innsatsen kan ha en større verdi, eksempelvis å redde liv, enn de mulige negative konsekvensene av kjøpene og investeringene. I slike tilfeller skal dette begrunnes og godkjennes av noen med tilstrekkelig mandat til det i Røde Kors.

A woman in a blue lab coat and cap is shown in profile, looking down at a piece of equipment in a laboratory setting. Other people in similar attire are visible in the background, working at their stations. The scene is brightly lit with overhead fluorescent lights.

3

Håndtering av prioritert påvirkning

Stanse, forebygge eller redusere negativ påvirkning

Stanse, forebygge eller redusere handler om å håndtere funn fra kartleggingen på en god måte. Virksomhetens mest vesentlige negative påvirkning på mennesker, samfunn og miljø prioriteres først. Dette betyr ikke at annen risiko er uvesentlig eller at det ikke håndteres. Hvordan virksomheten er involvert, er sentralt for å treffe riktige tiltak. Faktisk negativ påvirkning/skade som virksomheten forårsaker eller bidrar til må stanses, forebygges og reduseres. Virksomheter som er direkte forbundet med negativ påvirkning må bruke sin innflytelse til å få forretningsforbindelser (f.eks. leverandører) til å stanse, forebygge og redusere dette. Dette innebærer å utvikle og iverksettes planer og rutiner for å håndtere risiko, og kan kreve endringer i egne policyer og styringssystemer. Virksomheters vellykkede håndtering av negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø er et avgjørende bidrag til FNs bærekraftsmål.

3.A Stanse, forebygge eller redusere

3.A.1 Legg til mål, status på fremdrift, og beskriv tiltak dere har iverksatt for å håndtere virksomhetens prioriterte negative påvirkning/skade på mennesker, samfunn og miljø

Prioritert negativ påvirkning/skade	Aktsomhetsvurdering, vedrørende arbeidsforhold i produksjon av hjelpekorpsuniformer.
Overordnet mål :	Kartlegge arbeidsforhold for arbeiderne som er med i produksjonen av hjelpekorpsuniformer.
Status :	Arbeidet er startet i 2023.
Mål i rapporteringsåret :	Røde Kors ønsker å kartlegge arbeidsforhold og vilkår for arbeiderne i produksjonen av hjelpekorpsuniformer og annet profileringstøy.

Utførte tiltak og begrunnelse :

Dagens avtaler på hjelpekorpsuniformene gjennomgikk en aktsomhetsvurdering før kontrakten ble signert for fem år siden. Røde Kors har etablert en tillit til leverandørens verdikjede, men ønsker å gjøre en aktsomhetsvurdering i kontraktperioden. I Røde Kors sine standard krav, og kontrakter, så er dette spesifisert. Begrunnelsen for at tøy og tekstil prioriteres nå, er den generelle risikoen som bransjen har, og at produksjonen er i Kina.

Mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

Målsetningen for 2023 og 2024 er at Røde Kors skal få en god oversikt over arbeidsforhold og vilkår for arbeiderne, i produksjonen av hjelpekorpsuniformer og annet profileringstøy. Hensikten er å få en forståelse av Røde Kors sin negative påvirkning på mennesker og samfunn, og hva Røde Kors må gjøre for å rette opp i den negative effektene som de bidrar til.

Prioritert negativ påvirkning/skade	Aktsomhetsvurdering, vedrørende arbeidsforholdene til renholderne i Røde Kors.
Overordnet mål :	Kartlegge arbeidsforholdene for renholderne som vasker på Røde Kors nasjonalkontor og distrikt.
Status :	Startet innsamling av informasjon.
Mål i rapporteringsåret :	Gjennomføre en aktsomhetsvurdering og stikkprøver, for å få en oversikt over arbeidsforhold og vilkår for renholderne som vasker på de store Røde Kors lokasjonene.

Utførte tiltak og begrunnelse :

Renholdskontraktene har varierende alder, og det er derfor uklart om alle avtalene har en tilstrekkelig aktsomhetsvurdering av verdikjeden før kontrakten ble signert. Dette er en bransje hvor Røde Kors vet at det kan være utfordringer med vilkår og arbeidsforhold, som Røde Kors ønsker å forsikre seg om at er på plass. Alle som jobber på Røde Kors sine lokasjoner skal ha akseptable arbeidsvilkår og arbeidsforhold.

Kontrakter signert de siste årene har signert egenmeldingsskjema og innkjøpsvilkårene, og har standardpunkter i kontrakten om at Røde Kors kan gjøre stikk prøver og be om innsyn i arbeidskontrakter. Det er noen eldre kontrakter som det er usikkerhet rundt de etiske punktene, og disse kontraktene må vurderes. Røde Kors har derfor startet arbeidet med å kartlegge renholdskontrakter på tvers av organisasjonen, for å gjøre en risiko analyse, vurdere årsaksammenheng, og Røde Kors sin påvirkningsmulighet.

Mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

Målsetningen for 2023 og 2024 er at Røde Kors har en oversikt og en aktsomhetsrapport for renholdsarbeidere som jobber på Røde Kors sine største lokasjoner. Derfor vil Røde Kors i andre halvår av 2023, og arbeidet vil kunne fortsette ut i 2024, gå i dialog med leverandøren og be om en gjennomgang av vilkårene til et utvalg av renholdere, som jobber hos Røde Kors.

Andre tiltak for å håndtere negativ påvirkning/skade:

Beskriv virksomhetens tverrgående tiltak for å stanse, forebygge eller redusere negativ påvirkning/ skade på mennesker, samfunn og miljø i leverandørkjeden

3.B.1 Reduksjon av natur- og miljøpåvirkning

For Røde Kors er vesentlige leverandører i hovedsak definert som norske leverandører der vi har et innkjøpsvolum på over kr 500.000 pr innkjøp. Generalsekretæren vurderer andelen sertifiserte virksomheter som høy. Generalsekretæren vil understreke at det er av stor verdi at leverandører er miljøsertifisert fordi en sertifisering gir en ekstern verifisering av miljøstyringssystemet, som igjen gir omverdenen sikkerhet for at en leverandør arbeider seriøst med å redusere sin påvirkning på klima og miljø. Røde Kors jobber ellers aktivt med å stille strengere klima- og miljøkrav i framtidige innkjøp og kontrakter. (Generalsekretær)

Vi har forpliktet oss til å arbeide med å møte og redusere de humanitære konsekvensene av klima- og miljøkrisen, og på den måten forsterke den miljømessige bærekraften i vårt humanitære arbeid. Vi må videre redusere eget klima- og miljøfotavtrykk, og jobbe proaktivt med å omstille oss til en mer klimavennlig organisasjon.

Miljøsertifiseringsarbeidet og oppfylging av Klimacharteret krever at vi får en oversikt over, og rapporterer på, vårt klima- og miljøfotavtrykk. Vi skal etablere et fullstendig klimaregnskap som gjør at vi kan måle vårt utslipp, og etter hvert se utviklingen over tid. Slik kan vi også forbedre våre prestasjoner. Sertifiseringsarbeidet, og risikovurderingene vi gjør, krever også at vi har nødvendige regler og prosedyrer på plass.

Rapporteringen vår skal gjøres tilgjengelig, også for offentligheten.

Indikator: Andel vesentlige leverandøren som er miljøsertifiserte (ISO 14001 and/or ISO 9001, EMAS eller Miljøfyrtårn).

3.B.2 Reduksjon av klimagasutslipp

I Røde Kors Klimaplan så har ansatte forpliktet seg til følgende:

«Hvis reisetiden med tog, buss eller båt er mindre enn 5 timer, så skal tog, buss, eller båt benyttes som transportmiddel, og ikke fly. Det gis unntak for reiseruter med flere flyavganger i rekke (connecting flights), selv om ett/flere av reisestrekningene kunne vært gjennomført med tog/buss/båt».

«Nye personbiler som anskaffes i Norge fra og med 2024 skal være nullutslipps-biler.

«Ved jobbreiser med bil så skal el-bil og samkjøring prioriteres».

3.B.3 Tilpasning av egen innkjøpspraksis (sourcing)

Kravene til innkjøp er i Handlingsplanen for Klima og miljø for ansatte (2023-2026). Kravene skal implementeres og tas inn i alle forespørselsdokumenter i oppdateringene som kommer i 2023, og være ferdig innen utgangen av året:

Ved kjøp så skal Røde Kors oppfordre til, og hvis formålstjenlig velge, bærekraftige løsninger med egenskaper som gjør at varer kan brukes på nytt, enkelt repareres, renoveres eller gjenvinnes (sirkulære innkjøp). Dette gjelder også ved kjøp av produkter til videresalg (nettbutikk) eller utdeling.

Ved inngåelse av avtaler, hvor avtalens verdi er større enn 1 million, så skal leverandøren vise hvilke miljøkrav- og standarder den setter til seg selv som virksomhet.

Ved inngåelse av avtaler, hvor avtalens verdi er over 1 million, så er det ønskelig at leverandøren skal dokumentere at de er miljøsertifisert (ISO 14001 and/or ISO 9001, EMAS eller Miljøfyrtårn).

Dette skal oppdateres i alle innkjøpsdokumenter og veiledninger, som eksempelvis er egenerklæring, sjekklisten, kravspesifikasjon med mer.

3.B.4 Valg av produkter og sertifiseringer

Norges Røde Kors ble Miljøfyrtårn-sertifisert i 2022. I 2023 så starter Røde Kors arbeidet med miljøfyrtårn-sertifiseringer for Distriktene.

3.B.5 Støtte aktivt opp om fri fagorganisering og kollektive forhandlinger, eller der lovverket ikke tillater dette, støtte aktivt opp om andre former for demokratisk valgt arbeiderrepresentasjon

Norges Røde Kors er medlem av Abelia, NHOs landsforening for kunnskapsbedrifter. Negotia avdeling Røde Kors har forhandlingsrett i Røde Kors sammen med Akademikerne. Negotia avdeling Røde Kors er del av Negotia i Yrkesorganisasjonenes sentralforbund (YS).

Røde Kors er omfattet av følgende sentrale tariffavtaler:

- Hovedavtalen mellom YS og NHO
- Funksjonæravtalen mellom Negotia og NHO
- Hovedavtalen Tekna

Organisasjonen har følgende særavtaler og administrative retningslinjer:

Hovedavtalen og Funksjonæravtalen er rammeavtaler som på en rekke punkter suppleres med lokale særavtaler og/eller administrative retningslinjer. Det er fremforhandlet følgende lokale særavtaler mellom Norges Røde Kors og Negotia avdeling Røde Kors.

Følgende særavtaler er tilgjengelige fra 01.09.2018;

- Arbeid på kveldstid, natt og i helg
- Arbeidstid og gjennomsnittsberegning av arbeidstiden
- Fleksibel arbeidstid
- Korte velferdspermisjoner
- Livsfasepolitikk
- Lønn under sykdom foreldre svangerskaps og omsorgspermisjon
- Lønn ved vesentlig endring i arbeidsoppgaver og ansvar
- Lønnspolitikk
- Oppsigelsestid
- Overtid
- Personalforsikring
- Reisetid ved tjenestereiser
- Resultatbasert lønn og tillegg for Feltsalg
- Samarbeid og medbestemmelse
- Tilgjengelighet utenom arbeidstid
- Tillitsvalgtes arbeidsforhold
- Akuttovernatting

3.B.6 Bidrag til utvikling, kompetanseheving og opplæring internt og av leverandører og arbeidere i leverandørkjeden

Intern opplæring skjer på felles samlinger og Røde Kors har avdelingsmøter med faglig innhold. Der hvor det er særlig behov så tilbyr fagområder egne workshops.

Ut mot leverandører så bruker Røde Kors innkjøpsvilkårene, krav i konkurranser, kontraktforhandlinger og samarbeidsmøter. Mot donorer og givere så sender Inntektsavdelingen ut dokumentet til relevante kunder, samarbeidspartnere og andre interessenter, slik at interessenter kan gi sine innspill.

3.B.7 Bekjempelse av korrupsjon og bestikkelser i egen virksomhet og leverandørkjeden

I 2022 etablerte vi et eget reglement for misligheter og korrupsjon. I 2023 er det en målsetning å starte arbeidet med å gjøre om reglementet for misligheter og korrupsjon om til bestemmelser, så de også vil gjelde for frivilligheten. En slik bestemmelse skal inneholde regler for hvordan alle i Røde Kors skal følge, samt en veiledning til hvordan gjøre det.

Det har vært økt kursing fra IFRC til fagavdelingene, og Økonomi og administrasjonsavdelingen har holdt interne foredrag for nasjonalkontoret og distriktene.

3.B.8 Annen relevant informasjon for hvordan dere arbeider med å redusere, forhindre og håndtere negativ innvirkning på mennesker, samfunn og miljø

Som en del av Den internasjonale Røde Kors og Røde Halvmånebevegelsen, forplikter den norske Røde Kors organisasjonen seg til å bremse den negative effekten klimaendringene har på mennesker og lokalsamfunn. Strategier, og årlige handlingsprogram i Røde Kors har derfor tydelige mål og føringer for hva Røde Kors vil oppnå innenfor klima- og miljøatsingen.

17. august 2021 undertegnet Norges Røde Kors Klimacharteret. Organisasjoner som slutter seg til charteret forplikter seg til å redusere de humanitære konsekvensene av klimakrisen, og til å redusere eget klima- og miljøfotavtrykk.

De som allerede er hardest rammet av fattigdom, vold og konflikt, blir også hardest rammet av klimaendringene. Å arbeide for et bedre klima og miljø er derfor tett knyttet til Røde Kors sitt oppdrag; å hindre og lindre menneskelig nød og lidelse. I det internasjonale arbeidet har Røde Kors forpliktet seg til å bidra til en sterkere respons på klimakrisen gjennom sine programmer og humanitære operasjoner, med særlig vekt på helsebehovene til mennesker som er rammet av kriser og klimaendringer.

4

Overvåking av gjennomføring og resultater

Overvåkning av gjennomføring og resultater handler om å måle effekten av systematikken og eget arbeid i hvert trinn i aktsomhetsvurderingene, og viser hvorvidt virksomheten gjør gode aktsomhetsvurderinger. Virksomheten må ha systematikk og rutiner på plass for å kunne fange opp og kritisk vurdere egne konklusjoner, prioriteringer og tiltak som er gjort som en del av aktsomhetsvurderinger. Eksempelvis: Er kartlegging og prioritering av mest negativ påvirkning gjort på en faglig god og troverdig måte, og som reflekterer de faktiske forholdene? Virker tiltakene for å stanse, forebygge og/eller redusere virksomhetens negative påvirkning/skade etter hensikten? Er skade gjenopprettet der det er relevant? Dette kan gjelde tiltak virksomheten gjør selv og som utføres av eller i samarbeid med andre. Erfaringene virksomheten gjør seg med arbeidet med aktsomhetsvurderinger brukes for å forbedre prosesser og resultater i fremtiden.

4.A Overvåkning og evaluering

4.A.1 Beskriv hvem som har ansvar for å overvåke effekten av tiltak iverksatt for å håndtere virksomhetens vesentlige risiko for skade/negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø, og hvordan overvåkingen gjennomføres i praksis

Innkjøp på nasjonalkontoret har en koordinerende rolle, og vil følge opp aktsomhetsvurderinger, gjennomføring, og at tiltak iverksettes. Avtaleieren, dvs. den rollen i Røde Kors som skal eie, styre og forvalte kontrakten i dens levetid, har ansvaret for å overvåke effekten av tiltak som er iverksatt på avtalen. Hvem som innehar rollen som avtaleeier vil avhenge av hva som kjøpes inn og hvor. Innkjøp, vil ved behov støtte avtaleieren.

For å kunne overvåke gjennomføringen av tiltakene i praksis vil Røde Kors i samarbeid med bedriften bli enige om rapportering ut fra alvorlighetsgraden av det som skal som har oppstått, og ut fra aksjonene som skal gjøres i henhold til aktsomhetsrutinen. I tillegg til Innkjøp på nasjonalkontoret, så vil forhold internt og eksternt kontrolleres av intern og ekstern revisjon.

4.A.2 Beskriv hvordan dere sannsynliggjør at virksomhetens tiltak for å identifisere, forebygge og redusere negativ påvirkning faktisk fungerer

For å kunne kontrollere at tiltakene faktisk fungerer i praksis vil Røde Kors først og fremst forsøke å etablere et godt og tillitsfullt samarbeid med sine interessenter, for å lettere kunne påvirke og kreve dokumentasjon på effekten av tiltakene. I tillegg vil dekan det være aktuelt å be om bistand fra fagforeninger og lokale myndigheter for å få den nødvendige bekreftelsen. Hvis nødvendig, og som et sikkerhetstiltak, vil Røde Kors gjennomføre kontrollbesøk for å verifisere effekten av tiltakene.

I et avtaleforhold har Røde Kors flere verktøy for å påse at leverandøren gir den informasjonen som er nødvendig:

- Leverandørene til Røde Kors forplikter seg til en praksis igjennom Røde Kors sine innkjøpsvilkår. For å kunne inngå en kontrakt med Røde Kors, skal vilkårene fylles ut fra en rolle hos leverandøren som kan forplikte virksomheten. I vilkårene har vi spesifisert hva som er nødvendig av informasjonskrav og aktiviteter for å kunne være en godkjent leverandør av Røde Kors.

- I kravspesifikasjonen og kontrakten så er det etiske krav som leverandøren må følge. Dersom forhold i kjøpet krever det, så vil dette bli særlig hensyntatt i forhandlingene. Eksempelvis så har Røde Kors et krav om å få innsyn i arbeiderene sine kontrakter og arbeidsforhold, hvis Røde Kors ønsker det.

- Det er også et krav fra Røde Kors at dersom leverandøren ikke imøtekommer kravene fra Røde Kors om tilsyn, så vil det i ytterste konsekvens føre til at Røde Kors avslutter kontraktsforholdet.

Aktsomhetskontroller skal gjennomføres der Røde Kors har mistanke og/eller tenker at dette er nødvendig eller hensiktsmessig. Røde Kors planlegger også aktsomhetskontroller på kjøp som er særlig sensitive for aktiviteter og omdømme.

Der hvor det er hensiktsmessig med en aktsomhetskontroll, så vil det utarbeides en ToR (det vi kaller en Terms of Reference) i Røde Kors. Dette er et dokument som omhandler leverandøren som tilsynet gjelder, og hvilke forhold som det er spesielt ønskelig å vurdere. Eksempler på forhold som vil vurderes er:

- Problematiske forhold innenfor leverandørens bransje.
- Produkt spesifikasjoner (råvarer, produksjonsmetoder, kjemikalier)
- Arbeidsforhold, betingelser og forhold.
- Er virksomhetens administrasjon tilstrekkelig
- Setter leverandøren strenge nok etiske krav til seg selv.

Historisk har Røde Kors gjennomført slike kontroller for samarbeidspartnere, aktiviteter og andre nasjonalforeninger. Det har ikke vært gjennomført for leverandører. Aktsomhetskontroller, kontroll av kontrakter og innkjøp er beskrevet i intern veiledning til aktsomhetsrutinen. Hensikten med strenge krav i kjøpsprosessen, kontrakten, stikkprøver og aktsomhetskontroller, er at Røde Kors opplever at dette har en preventiv effekt på markedet og skaper en økt oppmerksomhet overfor de etiske forholdene. Det at Røde Kors sine leverandører øker sin innsats på etiske forhold, vil igjen gjøre Røde Kors sin verdikjede mer bærekraftig. Røde Kors håper at økt oppmerksomhet rundt mennesker, samfunn og miljø, vil kunne føre til bedre arbeidsforhold, mer ivaretagelse av menneskerettigheter, beskytte flere sårbare grupper, og øke innsatsen på klima og miljø.

5

Kommunikasjon av hvordan negativ påvirkning/skade er håndtert

Forutsetningen for god ekstern kommunikasjon om arbeidet knyttet til virksomheters aktsomhetsvurderinger for bærekraftig forretningspraksis er at den bygger på konkrete aktiviteter og resultater. Virksomheter skal kommunisere offentlig om relevante styringsdokumentet knyttet til aktsomhetsvurderinger, eksempelvis policyer, retningslinjer, prosesser og aktiviteter knyttet til å identifisere og håndtere bedriftens faktiske og potensielle negative påvirkning på mennesker, samfunn og miljø. Kommunikasjonen bør inkludere hvordan risikoen er avdekket og håndtert, samt hvilke effekter man oppnådde av tiltakene/aktivitetene. Etter åpenhetslovens §4 skal virksomheter som er omfattet årlig offentliggjøre en redegjørelse for aktsomhetsvurderinger.

5.A. Kommunisere eksternt

5.A.1 Beskriv hvordan virksomheten kommuniserer med berørte interessenter om håndteringen av negativ påvirkning/skade

Røde Kors sin rutine for aktsomhetvurderinger, med tilhørende veiledning, ble godkjent i mai 2023, og var et av målene som Røde Kors ønsket å oppnå for 2023. I rutinen og i tilhørende veileder, så beskriver Røde Kors hva som skal gjøres i aktsomhetsvurderinger og hvordan kommunikasjonen mot interessenter om håndtering av negativ påvirkning eller skade skal skje.

Ansvarlig leder er ansvarlig for at Røde Kors utfører en årsaksanalyse av risiko, og mistanke om negative konsekvenser, for å forstå omfang av risiko, hvorfor dette er en skade eller en risiko, og i hvilken grad Røde Kors er involvert. Videre må Røde Kors utarbeide en plan for hvordan risiko og årsaker kan håndteres. For å kunne gjøre dette på en god måte så må Røde Kors først samle informasjon og videre samarbeide med interessentene for å finne gode løsninger. Tilslutt når dette er utført, så skal hvordan arbeidet gjøres kommuniseres.

Aktsomhetsvurderinger vil være en læring for Røde Kors, og organisasjonen har erfart at det er ikke alltid lett å se klart hva som er større og mindre risiko for mennesker, samfunn og miljø. Ofte krever mistanke om negative konsekvenser at man bruker tid og ressurser på å lete etter det. Røde Kors har forholdt seg til Risiko i noen områder av organisasjonen lenge, og det er derfor lurt å ta med seg den kunnskapen som allerede er tilgjengelig fra før.

Røde Kors kommuniserer med interessenter på følgende måte:

- Røde Kors har en intern kartlegging av informasjon, og leter etter informasjon om risiko som allerede er kjent i aktiviteter og fagområder fra interne interessenter.

- Det er mye informasjon tilgjengelig på nett. Eksempel søker Røde Kors rapporter fra myndigheter, stat, fagbevegelse, sivilsamfunn og nyhetsoppslag.

- Røde Kors kontakter også relevante eksterne eksperter, eksempelvis fagbevegelsen og organisasjoner med kunnskap om landene dere handler fra.

- Dersom Røde Kors trenger informasjon fra en leverandør, så kontaktes leverandøren direkte. Først elektronisk igjennom egenmelding, og videre i møter, samarbeidsmøter eller besøk.

Når Røde Kors har oversikt over risikoene, alvorlighetsgraden og Røde Kors' involvering, så er det mulig å gjennomføre tiltak. Røde Kors har en plikt til å forebygge, redusere og/eller stanse risiko, etter hvor alvorlige de er og går i dialog med relevante interessenter rundt dette. Ansvarlig leder må etablere en plan for gjennomføring av aktiviteter. Dette skal være aktiviteter som det er mulig å gjennomføre og følge opp.

Flere av Røde Kors sine aktiviteter befinner seg i risikofylte marked i utlandet. Der kan interessentdialogen være vanskelig, men høyst nødvendig, for at Røde Kors får den nødvendige informasjonen. For Røde Kors innebærer dette ofte at de går igjennom andre nasjonalforeninger og samarbeider med dem. Dette betyr også at Røde Kors må akseptere risiko markedene som Røde Kors ellers ikke vil akseptere i andre marked. Det gjøres alltid en vurdering av om det humanitære behovet, er større enn risiko for negative konsekvenser. Det er også tilfeller der det å snakke direkte med arbeidere og interessenter er viktig, gjerne igjennom et kontrollbesøk. For å få dette til, er det trolig nødvendig å samarbeide med søsterforeninger til Røde Kors, lokale eksperter, lokalsamfunn eller organisasjoner som kan lokalt språk og kultur, og som kan snakke med arbeiderne i og utenfor produksjonslokalene.

Hvor involvert Røde Kors er i det som skjer, og Røde Kors sin betydning for interessenter, eksempelvis leverandøren, er avgjørende for hva som er det riktige tiltaket i forsetningen og hvordan Røde Kors skal samarbeide forebygging og opprettelse av skade, dersom dette skjer. Her kan også søsterforeninger og andre Røde Kors organisasjoner være gode samarbeidspartnere.

5.A.2 Beskriv hvordan virksomheten kommuniserer offentlig rundt eget arbeid med kartlegging og håndtering av negativ påvirkning/skade

Røde Kors skal kommunisere offentlig om sine forpliktelser, og de viktigste risikoområdene. Det gir eksterne interessenter mulighet for å komme med innspill og oppfølgingsspørsmål. Dette er nyttig og viktig, for at Røde Kors skal kunne utvikle seg. Røde Kors er opptatt av å rapportere åpent og ærlig om sitt humanitære arbeid, om risiko som Røde Kors har, og hvordan Røde Kors håndterer negative forhold. Rapporteringen vil skje minimum en gang i året. Se rapporten fra etisk handel på Røde Kors sin internettside www.rodekors.no.

Det er en målsetning for 2023 å etablere en egen side på www.rodekors.no, som skal gjelde for innkjøp, bestemmelser og aktsomhetsvurderinger.

Det er viktig for Røde kors å alltid ta hensyn til personlige, menneskelige, og forretningsmessige forhold i sin rapportering. Røde Kors vil derfor aldri oppgi informasjon som gjør at forhold kan være gjenkjennelig for andre.

5.A.3 Beskriv virksomhetens rutine for å ivareta og besvare eksterne henvendelser relatert til informasjonskravet pålagt virksomheter under åpenhetsloven.

Innkjøp sentralt på nasjonalkontoret vil være kontaktpunktet hvor interne og eksterne kan henvende seg for å få mer informasjon om arbeidet til Røde Kors i forbindelse med Åpenhetsloven og aktsomhetsvurderinger. Kontaktinformasjon er; innkjop@redcross.no. Ved at sentrale roller har ansvaret, så tilrettelegger Røde Kors for at hele organisasjonen drar nytte av henvendelsene de mottar, kunnskap som samles inn, at alle forhold blir kartlagt, lagret, hensyntatt og delt med alle. Dette er funksjoner som alltid har ressurser på plass og kan svare innen rimelig tid.

Alle juridiske enheter i Røde Kors er selv ansvarlige for at de er aktsomme i sin verdikjede og at de gjennomfører aktsomhetsvurderinger. Det betyr at de også videre er ansvarlige for å svare offentligheten dersom spørsmålet kommer direkte til dem. Der hvor dette er tilfelle, så vil innkjøp på Nasjonalkontoret bistå den juridiske enheten som har fått henvendelsen.

Røde Kors har følgende krav til hvordan de skal svare på henvendelser:

- Svaret og informasjonen skal gis skriftlig og må være dekkende og forståelig.
- Røde Kors skal gi informasjon innen rimelig tid, og senest innen tre uker. Hvis Røde Kors vurderer informasjonsmengden som «uforholdsmessig byrdefullt» så kan de utvide fristen til 2 måneder.
- Dersom Røde Kors ser seg nødt til å avslå et informasjonskrav, så vil Røde Kors informere om det rettslige grunnlaget for avslaget, adgangen og fristen. Røde Kors må også opplyse om Forbrukertilsynet som tilsyns- og veiledningsorgan.
- Den som får avslag på et informasjonskrav, kan innen tre uker fra avslaget ble mottatt fra Røde Kors, kreve å få en nærmere begrunnelse for avslaget. Denne begrunnelsen skal Røde Kors gi skriftlig, snarest mulig og senest innen tre uker etter at det er mottatt.

Den som ber om en redegjørelse fra Røde Kors har ikke rett på informasjon dersom informasjonen er gradert etter sikkerhetsloven eller beskyttet etter Åndsverkloven. Dette betyr eksempelvis, at Røde Kors ikke informerer om private forhold, detaljer om varslingssaker, forretningshemmeligheter, lisenser, utfordre opphavsrett, eller gir fra seg personopplysninger uten særlig tillatelse til det.

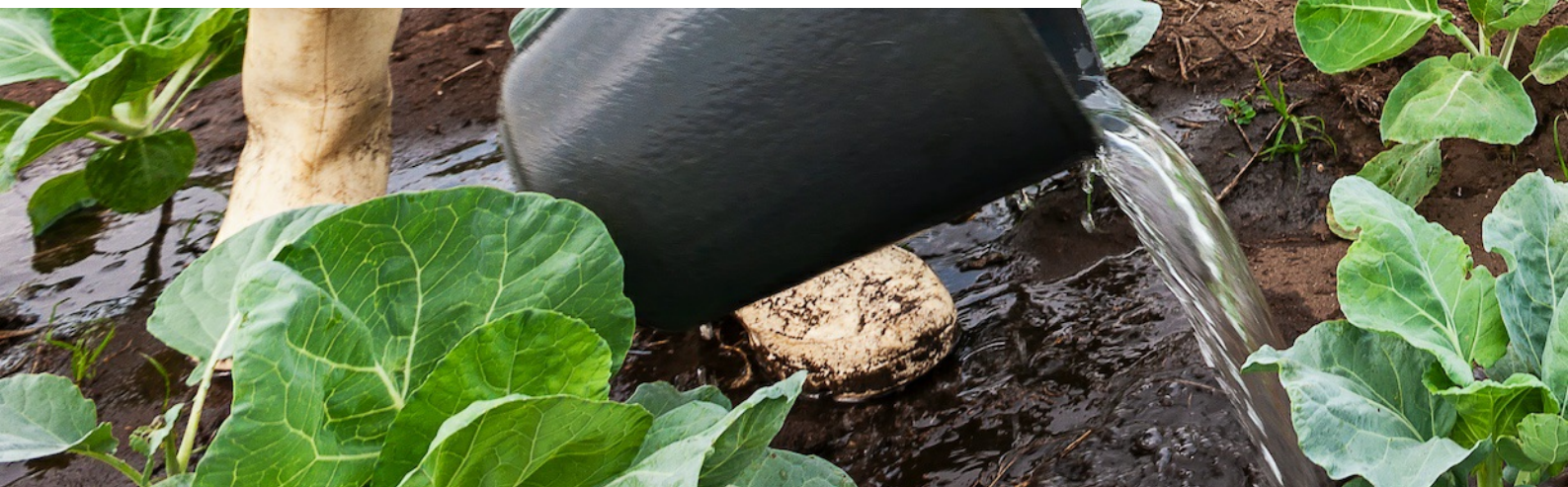

6

Gjenoppretting der dette er påkrevd

Når en virksomhet har identifisert at den har forårsaket eller bidratt til skade på mennesker eller samfunn, håndteres skaden gjennom å sørge for gjenoppretting, eller samarbeide om gjenoppretting. Gjenoppretting kan innebære økonomisk erstatning eller kompensasjon, en offentlig beklagelse, eller at skaden på annet vis rettes opp. Det handler også om å sørge for tilgang til klageordninger for arbeidere og/eller lokalsamfunn slik at de kan få sin sak hørt og håndtert.

6.A Gjenoppretting

6.A.1 Beskriv virksomhetens policy for gjenoppretting ved negative konsekvenser for mennesker, samfunn og miljø

For en organisasjon som Røde Kors, så er det særlig viktig å bistå leverandøren og følge opp at negative forhold. Dette er spesielt viktig der negative forhold er et resultat av Røde Kors sin humanitære arbeid. Alle negative forhold som er en konsekvens av Røde Kors sitt humanitære arbeid, skal som et hoved prinsipp bli rettet opp i, fulgt opp, i så stor utstrekning som mulig. Røde Kors skal alltid være behjelpelig og samarbeide om den beste løsningen med interessenter, for å rette opp i negative forhold som Røde Kors har forårsaket direkte eller indirekte på mennesker, samfunn og miljø. Varsling om kritikkverdige forhold gjøres i Røde Kors sin varslingsportal. Alle varsler skal håndteres med varsomhet og tas alvorlig.

Røde Kors skal gjenopprette situasjonen til slik den var før skaden inntraff, hvis mulig og hensiktsmessig. Samtidig så er det viktig å ha et bevisst forhold til hvorvidt Røde Kors virksomhet forårsaker, medvirker til, eller er direkte forbundet til en negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø. Dette vil være med å avgjøre passende respons: Slike tiltak er eksempelvis Økonomisk erstatning, og/eller kompensasjon. Det kan være en offentlig beklagelse, med dokumentasjon og bevis på at skaden på annet vis utbedres.

I Røde Kors så er vi bevisst om Røde Kors har forårsaket eller har bidratt til (gjennom en annen part) den negative påvirkningen. Det er et viktig hensyn som avgjør hvordan Røde Kors skal reagere på en skade/påvirkning, og om Røde Kors er ansvarlig for å rette opp (gjenoppretting), eller samarbeide om å rette opp.

Er virksomheten ikke selv ansvarlig eller har medvirket til den negative påvirkningen, men direkte forbundet med den negative påvirkningen gjennom en forretningsforbindelse (for eksempel en leverandør), skal virksomheten bruke sin innflytelse til å få virksomheten (for eksempel leverandøren) som forårsaket skaden til å forebygge eller redusere skaden.

Beskriv eventuelle tilfeller av gjenoppretting i rapporteringsperioden

Røde Kors har ingen samlet oversikt over tilfeller av gjenoppretting. Historisk har dette vært håndtert og rapportert per prosjekt. Dette er endret i rutinen og veiledningen for aktsomhetsvurderinger som ble godkjent våren 2023.

6.B Sikre tilgang til klagemekanismer

6.B.1 Beskriv hva selskapet gjør for å sikre at påvirkede arbeidere og lokalsamfunn har tilgang til effektive mekanismer for gjenoppretting, når det er aktuelt

Røde Kors sin varslingsportal er tilgjengelig for både interne og eksterne parter. Alle kan gi en varslings sak til den norske Røde Kors organisasjonen og til det internasjonale Røde Kors forbundet om det er ønskelig. Varslingsportalen er tilgjengelig på www.rodekors.no, og alle varslings saker vil bli besvart og behørig håndtert.

Kontaktinformasjon:

Røde Kors
Anne Solberg, fagleder innkjøp
anne.solberg@redcross.no